

خلفه دوغرو

يیل : ۱ صائی : ۱۶

يیلانی

عثمانی مملکتی ایچون ۱۲ غروش
روسیه و عجمستان ایچون ۲ روبله
باشقه مملکتلر ایچون ۵ فرانق

صاییدی ۱۰ پارویه

مدیری : جلال ساهر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانیه
جاده سنده ۴۰ نومرولی
« تورك بوردی »

نجشنبه ۲۵ تموز، ۱۳۲۹

هفته ده بر، تورن بوردی، طرفین مقابله

« خلفه دوغرو » نك دائمی باز بیدری

خالده ادیب خام • آقا کوندوز • آق چوره اوغلی یوسف • احمد آغایف • توفیق نورالدین • جلال ساهر •
حسین زاده علی • حمدالله صبحی • عاقل مختار • عبدالفیاض توفیق • علی جانب • علی سعاد • علی علوی • غالب بختیار •
کاظم نامی • کوپرلی زاده محمد فؤاد • کولک آپ • محمد امین • محمد علی توفیق • محمد وح شوکت • ناظم بکار •

— آناسن قادىنىڭ، گرگك براقدينڭ قوجاسىدىن
آيرىلوب باباسى اوينە كىتمەنىڭ نەقدەر آغىر، نەقدەر
آجى اولدىغىنى بۇردىن، بۇرۇڭكاردىن زىيادە دوشونەنىڭ.
بۇردە طوتالمىكە بىن او بىچىزارەنى سۈمىدىگمىڭ خالداە اونى
بىگىنىش، سۈمىش بىن آيرىلىق ايستەدىگمىڭ خالداە او آيرىلىق
ايستەيمۇر، سۈدىگى ايچون اوستەد او رىناق كىتىرمەمەدە
تېمىل ايدەمەيەچىك. مىثلا كىندىبىسىدىن بۇردە چوچوغىم
اولمش شەمدى نەيلىمالى؟ براقسىم كىناە، اولسىم يازىق.
كىندىبىسە اوطۇرسەم بىن يەتەچىگم.

— اوف! آمان طوسون سىندە نەقدەر ئىچە ئالەبۇب
صىق دوقۇرسىڭ انسان بىرقىز آلىق ايچونەدە بوقۇدەر
ئىچەمى دوشونۇرمىش، ھەم سىن نەمراق ايدىيورسىڭ
چوچوغىم چوپ چاتقان نەچاشى ايسە او اولۇر. نىكاحدە
كرامەت وار دىرلر؛ آلاچىڭ قىز كۇردە اولسە اللە
مىجت وىرەرد، بىخەدە باباڭ بويىلە آلامدىمى؟

طوسون سۈزى اوزاتماز باباسىندىر كە باباچىم سىزدىن
بىرماسەدە ايستەيەچىگمىڭ خالداە كۈزلىرى، قولاقلىرىنى
اوغۇلنە چۈرۈر.

طوسون دىر كە آنام بىرسەدركە بىدىن ئاى بىر حىل
اينىكى ايسىيور بىندە كىندىبەنە آلىم دىەسۈز وىردىم.
بىن بو اينىكى آلامدىن، يەنى آنامڭ ايسىدىگىنى پايماندىن
اولغەيەچىگم. سۈردىم اى بىر حىل اينىكى اون بىش لىرايە
وېرىيورلرمىش. ايشە اون بىش لىرايە آنامە وېرىيورم،
مىساعىدە ايتە والدىم قىز قازداشلىرىمىدە آلاق شەردە
ايسون بىر حىل اينىكى بىگىسىن، آلىنىلار اوندىن سۈكرە
بىم دۈكۈنە باقارۇز.

خالداە سۈسار: آنامنى آتلىر دىر كە: «اوغلىم
طوسونم نەوقت بۇزاواينىكى آلىرۇز ئاللىللاە آخىرىمىزدە
اينىكلرىمىز وار بىم حىل اينىكى ايسىتەيىشىم اوندىن بىر
طوسون آلىردە اينىكلرڭ جىنىنى دۈزەلدىرۇز دىيەدر
بۇردە حىل اينىكڭ دىنگى آلتون كېيى سارى كۈزلىرى
قارا، مەمەلىرى اوزون اوليور. انسان اوتلىرى پىك

سۈيۈردە اونڭ ايچون ايسىتەمدىم. طوسون پىك ااعلا
آناچە، ايشە بىندە اونڭ ايچىن سىگا اويىلە بىراينىڭ آلىق
ايسەيۈردىم. آل ايشە اون بىش لىرا داھا لازم اولۇرسە
يەنە وىرىم سىز ھان اينىكى بىگىنمە باقىڭىز، قىز قازداشلىرىمىدە
بىر بىر آل اولمازىمىڭمىڭ.

— فقط اوغلىم شو اينىكى سىن بىگىنۇب آلسەڭ
اولمازىمىڭ؟ گرگ بىن، گرگ قىز قازداشلىڭ جىواندىن نە آكلارۇز.
بىلىمۈرمىسىڭ بىز كىدىنڭ باشىدە اويۇز خىستەلىنى
باشلامىشىدە اونى سىن بۇرە كۈستىرمىشىڭ؛ اۇڭ كىدىسى
ھەرگۈن يانمىزدە، خىت قوجاغىزدە ايكىن بۇزاونڭ اوخىستەلىنى
كۈرەمدىك. قادىنلىق خالى بو ھىچ اونوتماق بىرگۈن شەردىن
كۈيە دۈزىكنى باباڭ بىر قاق مىندىل، بىرمىثانلىق آلاچە
آلىق ايسىتەمىشىدەم بىر دۈرۈلۈ كىدىرۇب آلامامىشىدەم.
نەھايەت كۈيەلى بوش كىدىم: «بۇ باباڭ كە ياقۇق سۈرە قالماسىڭا
بىشى كىتەرمەمدىم. چۈنكى كىندىمە كۈمەنۈيدە بىشى بىگىنەمدىم
آلىرىمدە بىلكە بىگىنىزىڭ دىيە واز كىچىدەم.» دىدىم.

طوسون — پىكى اما آتە اينىكى سىن كىندىڭ ايچون
الاجىقىڭ، سۈكرە سىن كىندىڭ صاغانچىقىڭ، سىن كىندىڭ
باقاچىقىڭ، اونڭ ايچون سىن ھانىگىسىنى بىگىنەرسەڭ
آليۈرىسىن.

«پىتىدى»

ناظم

بابا اوگۇدى

— ۱۲ —

كچىن اوگۇدەمدە قۇرقۇيە آلىشىدىر پائامالارى لزۇمنى
آكلادىغى چوچۇقلار اوچ دۈرت ياشىنە كىلدىكلرى زىمان،
عائىلە اوچاغىندە بۇردە اعتبارلىرى بولدىغىنى اوگۇرەنە لىدىرلر.
نەقىڭ غىزنى، انسانلىڭ قەدرى آلىق بوسايەدە مىحافىزە
اولۇنۇر. كىندىنى آغىلدەك كىچى ياورۇسەلە بىر اعتباردە

محبوبيت اولديغنه هيچ شبه اتمهگىز . زيرا پيغمبرىمىز
افدىمىز «حجاب» نىڭ مانع رزق اولديغى بىيان بويۇر مشلردىر .
« آگىسەنە اوردىروب آغزىدىن لوفاسنى آلدېرىق » ،
« ايىك اوج كىشى ياشىدە قونۇشور ايىك قىب قىزمى اولمىق » ،
« اوراق تىقك ايشلرى بىلە كىندى بىجىرىپ بىشەسەنە
گوردىرىمىك » كىيى زىھرى ، مضر ، مىسكىن تىرىيەلرى
آرتقى تامما آتماز ، حالانكە يالانچى جاذبەلەرنە قايىلور
ايسەك « آدم » اولاجغىمىز نافلە اميد اتمەيمىز ؛ زىرا
« الله » نىڭ مېقبول كوزوب سۈمەگى تېشىر بويۇردىنى
« قازانير آدم » اولمىق بويە قىز تىرىيەلەر آرسىنىدە تىمكىن
اولاماز .

بىر مىلتىك استىقبالى يالگىز حدودلردەكى بارلاق
سۈنگۈلۈردىن بىكەيتىلر چوقا آلدانلر . آنى آناقوجاقلاردىن ،
مىكتىپ بىلەندىن بىكەمىك داھا دوغرىدىر : زىرا آنانىڭ ،
خوجاننىڭ جىسارت قىران ، حجاب دعوت ايدىن بىر سۈزى ،
بىر طۈرى دىشمىن طۈپلەردىن زىيادە مىلتىك باغرىنى دەرل .
سەرحىدلەردە يۈز آتار تاجىق اوردولر قورقاقلردىن ،
مىجىبۇلردىن دەرگىل نەفسىنە گۈۈنەر ، حقىنى مەدافە
اچمەي بىلىر ، سەربىست بويۇمىش آرسىلان سۈرۈلەندىن تىشكىل
اولتۇر .

دوغرى اۈزلى مامۇرلر ، تىجارىتىڭ زۈجى «امىت»
اولديغى آڭلار تىجارلر ، آتچاق چوقاقلارنىدە كىندى
اوراق تىقك حقىلەرنە رىئايە ايدىلەرك نەفسلىرىنى مەدافەيە
آلدىرىش چوقاقلردىن مەيدانە گىلر .
والھاصل يۈكسىك بىر مىلت دوزگون تىرىيەدىن ،
دوزگون تىرىيەدە اوقۇپار قىرلىرى نورانىش آتالردىن
دوغار .

عبدالفياضه نۇرىيى

« مطبعة خريه وشر كاسى » جلال ساهر

گۈرمەكە آلبشان چوقا بويۇدىكى زمان وقارىنى گۈزەتمىگى
بىلەمىز ، حىيت يۈلەندە ايدىيان فدا كاراقلار اوڭا غىرىپ
گۈرىنور . قىطۇ بۈ مىللەت ساقىن يالگىش آڭلاشلىماسىنە
چوقاقلار غالىب آرسىنىدەكى اعتبارلرى اوزلر بىلە تىزەمىكە
دەرگىل بىلەكسىك حىوانلر كىيى هر شىيى بىشەسەندىن بىكەمىك
يىك عىب اولاجى آڭلايدىلەر قى اوڭرە دىلور . كىندى
باشلىرىنىڭ چارەسىنى دوشۇمىك استعدادى نىڭ كوچۇك ياشلردە
اوياندىرىلقلە تەلىم ايدىلور ،

اوراق تىقك شىلەردە كىندى نەفسىنە گۈۈنەمىنى اوڭرەن
چوقاقلر دىنيا مىشقىلەرنە قارشو داھا پىشكىن اولورلر ؛
آتىمكارلىرى بۈرۈمۈقلىلە قىرۇب ، آنا بابا لار بىلە باقانىك عىب
اولاجىنى داھا آر كىن اوڭرەنلر .

ھلە چوقاقلرى [مىجىبۇيتە] ھىچ آلدىرمامالى
دائىما سەربىست طۈتمەيدلر . [ماشاھ فىلاننىڭ اوغلۇنە قەدار
تىرىيەلە يۈزىنە باقىچە درحال قىزارىيور . . .] كىيى
يالگىش تىرىيەلرى آرتقى بىراقلى ، يۈرۈلەر تىرىيە داخلىدە
حقىلرىنى مەدافە اتمىگى تا كوچۇك ياشىنىدە اوڭرەتمەيە
باشلامەيدلر .

« حجاب » رىزقە مانع اولان بىرلەتدەر ؛ نەفسلەشەر قىلار
بۈ غالى بىر نەمىت ظن ايتىلەر ؛ « فكىر تىشەك » ، « نەفسە
اعتىاد » كىيى نىڭ مېقبول قوتلىرى قىران بۈبلايى اولادىلەرنە
گۈرۈكۈرىنە آشىلامە چالشمىشلردىر .

چوقاقلر ، دوغۇشلەرنە شىن ، ذكى ، سەربىستدەر .
بىز قىز تىرىيەلر بىز زاۋاللىلار نىڭ نەشەلەرنى ، ذكالىنى سۈندىرەر ،
يىقارلىنى حجابنىڭ نېچسە قايدىر . .

ولتۇنداشلر ، ائى بىلىگىز « حجاب » دىن ھىچ بىر خىر
بىكەنەلمەيمىز . ايش اخلاقىك تىرىيەنىڭ تەيز اولمەسەندە ،
يۈقسە « حجاب » اخلاقىك تەصفىيە ايدەيمىز . تىرسە اولەرق
اسسلاحى چوقا تىمكىن اولان قىسا خويلىرى گىزەلەرك
گۈرلەيدىمىگە سەبب اولور .

قەسارنىمىزدە بىر آن اول دوغەمەسىنى بىيىك جان ايلە
بىكەدىمىگىز « تىشەك استعدادى » نىڭ نىڭ بۈيۈك دۈشمانى